

ВИСНОВОК

**до проекту Закону
про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони
на виробництво, імпорту та введення в обіг електронних сигарет, заправних
контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах
(реєстр. № 13548 від 28.07.2025)**

**до проекту Закону
про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення
регулювання обігу ароматизованих електронних сигарет
(реєстр. № 13548-1 від 07.08.2025)**

**до проекту Закону
про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони
на виробництво, імпорту та введення в обіг одноразових електронних
сигарет
(реєстр. № 13548-2 від 08.08.2025)**

**до проекту Закону
про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони
електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що
використовуються в електронних сигаретах
(реєстр. № 13548-4 від 11.08.2025)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 16 грудня 2025 року (Протокол № 161) розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони на виробництво, імпорту та введення в обіг електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, реєстр. № 13548 від 28.07.2025, поданий народним депутатом України Бондарем М. Л. та іншими народними депутатами України, а також альтернативні законопроекти: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання обігу ароматизованих електронних сигарет, реєстр. № 13548-1 від 07.08.2025, поданий народним депутатом України Кривошеєвим І.С.; проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони на виробництво, імпорту та введення в обіг одноразових електронних сигарет, реєстр. № 13548-2 від 08.08.2025, поданий народним депутатом України Заблоцьким М. Б.; проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, реєстр. № 13548-4 від

11.08.2025, поданий народним депутатом України Булах Л. В. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки законопроект реєстр. № 13548 розроблено з метою захисту здоров'я населення України шляхом законодавчого закріплення повної заборони на виробництво, імпорт, оптову та роздрібну торгівлю, а також введення в обіг електронних сигарет, заправних контейнерів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах на території України.

Законопроект реєстр. № 13548-1 спрямований на врегулювання сірого ринку електронних сигарет («самозаміси») та має на меті попередження неконтрольованого доступу населення до таких нікотиновмісних продуктів, які квазі-легально реалізуються в Україні, проте фактично покликані обійти чинну законодавчу заборону щодо обігу електронних сигарет із характерним запахом та/або смаком.

Законопроект реєстр. № 13548-2 розроблено з метою захисту здоров'я населення України та екології шляхом запровадження заборони на виробництво та обіг одноразових електронних сигарет, які становлять серйозну загрозу як для системи громадського здоров'я, так і навколишнього природного середовища.

Законопроект реєстр. № 13548-4 розроблено з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я населення, особливо дітей та молоді, від шкідливого впливу електронних сигарет шляхом законодавчого закріплення повної заборони на виробництво, імпорт, експорт, оптову та роздрібну торгівлю, а також введення в обіг електронних сигарет, заправних контейнерів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах на території України.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифри) у своїх висновках до законопроектів висловило, зокрема, наступні зауваження та пропозиції.

У зв'язку з прийняттям Закону України від 29.06.2023 № 3173 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України у зв'язку із запровадженням електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах» та Закону України від 18.06.2024 № 3817 «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (далі – Закон № 3817), Міністерство цифрової трансформації України здійснює підготовчі заходи щодо створення Електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах (далі – Електронна система). З цією метою розробляються проекти нормативно-правових актів, технічні вимоги та регламенти функціонування Електронної системи.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1142 від 04.10.2024 «Деякі питання створення та функціонування Електронної системи

обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах» власником Електронної системи є Мінцифри, також установлено, що з 01.03.2025 до 31.12.2025 проводиться випробування програмного забезпечення Електронної системи у тестовому режимі, після чого з 01.01.2026 має розпочатися повноцінне функціонування системи.

Внесення додаткових змін до Закону № 3817 на цьому етапі призведе до необхідності перегляду технічного завдання та архітектури Електронної системи, ускладнить проведення тестування і створить ризики щодо своєчасного її запровадження з 01.01.2026.

У зв'язку з цим, положення законопроектів, які передбачають зміни до Закону № 3817, потребують встановлення окремого строку набрання чинності. Зокрема, визначивши строк їх застосування після 01.01.2027, але не раніше офіційного повідомлення Мінцифри про готовність до впровадження доопрацьованого програмного забезпечення Електронної системи, оскільки таке доопрацювання не було передбачено умовами договору про розробку Електронної системи та відповідно потребуватиме додаткових бюджетних коштів або коштів міжнародної технічної допомоги. Окрім того, проведення нових тендерних процедур для залучення компетентного розробника є тривалим процесом, що унеможлиблює точне прогнозування строків готовності.

Додатково зазначається, що запровадження нормативно-правового регулювання заборони обігу електронних сигарет, заправних контейнерів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах, у тому числі їх окремого різновиду – одноразових електронних сигарет, є неможливим без внесення відповідних змін також до Податкового кодексу України. Крім того, прийняття законопроектів реєстр. №13548, реєстр. № 13548-4 в запропонованій редакції потребуватиме додаткового фінансування та, відповідно, матиме вплив на бюджет.

Також, Мінцифри щодо законопроекту реєстр. № 13548-4, окрім вищезазначених пропозицій зазначає.

Пунктом 1 Розділу I проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах» пропонується статтю 10¹ викласти в новій редакції. Норми зазначеної статті спрямовані на встановлення вимог щодо заборони здійснення діяльності, пов'язаної з виробництвом, оптовою та роздрібною торгівлею, експортом і імпортом електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах. Як наслідок зазначеної ініціативи передбачено внесення змін у Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (далі – Закон про виробництво спирту), зокрема до норм, що стосуються Єдиного реєстру ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що

використовуються в електронних сигаретах (далі – Реєстр ліцензіатів). Так, підпунктом 1 пункту 2 Розділу I проекту Закону пропонується пункт 28 статті 1 Закону про виробництво спирту викласти в такій редакції:

«28) Єдиний реєстр ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини - складова інформаційно-комунікаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, що містить перелік суб'єктів господарювання, яким надано ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами та/або на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами та/або на право вирощування тютюну, на право ферментації тютюнової сировини».

Підпунктом 7 пункту 2 Розділу I проекту Закону пропонується назву статті 34 Закону про виробництво спирту викласти в новій редакції, що передбачає зміну назви самого Реєстру ліцензіатів.

Крім того, запропоновані зміни до статті 34 Закону про виробництво спирту передбачають також виключення із реєстру відомостей про рідини, що використовуються в електронних сигаретах.

Слід звернути увагу, що правові, організаційні і фінансові засади створення та функціонування публічних електронних реєстрів з метою захисту прав та інтересів фізичних та юридичних осіб під час створення, зберігання, оброблення та використання інформації у публічних електронних реєстрах визначаються Законом України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон). Частиною другою статті 3 Закону передбачено, що ведення усіх реєстрів, за допомогою яких органи державної влади, органи місцевого самоврядування, саморегулівні організації, юридичні особи публічного права, їх посадові особи, інші уповноважені законом особи здійснюють збирання, оброблення та поширення офіційної інформації про передбачені цим Законом та іншими законами об'єкти реєстрів, здійснюється в електронному вигляді відповідно до вимог цього Закону, законів або інших актів законодавства, згідно з якими вони створені, та є публічними електронними реєстрами.

Згідно з частиною першою статті 27 Закону реєстр перетворюється, якщо при регулюванні суспільних відносин, що виникають при вирішенні економічних, соціальних, правоохоронних або інших завдань, доцільною є зміна організації ведення реєстру та/або статусу реєстру у системі реєстрів відповідно до частини першої статті 6 цього Закону та/або об'єкта (об'єктів) реєстру, що може супроводжуватися зміною його назви та/або призначення відповідного реєстру і кола суб'єктів, які здійснюють повноваження у сфері такого реєстру, та/або інших чинників, зазначених у частині другій статті 26 цього Закону.

Відповідно до частини другої статті 27 Закону перетворення, модифікація та припинення реєстру здійснюються на підставі закону, згідно з яким створено відповідний реєстр. У таких випадках законом визначаються:

1) шлях (спосіб) та юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів;

2) термін проведення та шляхи передачі реєстрової інформації, звернень, документів, програмно-апаратних засобів, включаючи засоби технічного і криптографічного захисту інформації;

3) права та обов'язки суб'єктів, які здійснюють повноваження у сфері відповідних реєстрів під час перетворення, модифікації та припинення реєстрів;

4) порядок інформування громадськості та правоволодільців про юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів.

Варто зауважити, що відповідно до пункту 19 частини третьої статті 3 Закону діяльність у сфері публічних електронних реєстрів базується на основних принципах, зокрема на принципі гарантування безстрокового збереження реєстрових даних.

Згідно з частиною третьою статті 18 Закону зберігання реєстрової інформації забезпечується держателем та/або адміністратором відповідного реєстру постійно (якщо інше не встановлено законодавством) із обов'язковим застосуванням засобів та технологій резервного копіювання та хеш-логування у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з дотриманням законодавства про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах.

Відповідно до пункту 9 частини другої статті 37 Закону програмне забезпечення реєстрів має відповідати принципам державної політики цифрового розвитку, принципам, визначеним статтею 3 цього Закону, та забезпечувати такі функціональні можливості, а саме забезпечення механізмів архівування даних та постійного зберігання.

У зв'язку з наведеним, у проекті Закону реєстр. № 13548-4 необхідно визначити основні положення щодо перетворення Реєстру ліцензіатів із врахуванням частини другої статті 27 Закону та принципу гарантування безстрокового збереження реєстрових даних.

Народні депутати України – члени Комітету при обговоренні законопроектів зазначили, що вони покликані сприяти зокрема, зниженню рівня нікотинової залежності та покращенню загального стану здоров'я громадян в країні. Разом з тим, висловлені зауваження та пропозиції потребують опрацювання та врахування.

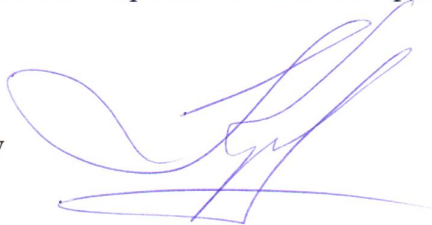
Враховуючи наведене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони на виробництво, імпорт та введення в обіг електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, реєстр. № 13548 від 28.07.2025, поданого народним депутатом України Бондарем М. Л. та іншими народними депутатами України, а також альтернативних законопроектів: проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання

обігу ароматизованих електронних сигарет, реєстр. № 13548-1 від 07.08.2025, поданого народним депутатом України Кривошеєвим І.С.; проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони на виробництво, імпорт та введення в обіг одноразових електронних сигарет, реєстр. № 13548-2 від 08.08.2025, поданого народним депутатом України Заблоцьким М. Б.; проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження заборони електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, реєстр. № 13548-4 від 11.08.2025, поданого народним депутатом України Булах Л. В. та іншими народними депутатами України.

2. Направити Висновок Комітету про розгляд зазначених законопроектів до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО